

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarum reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Principium 17. Obligatur quisque ad dicendum testimonium, si Judicis
legitimi exigat imperium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

in quibus portæ dignitatum patere non debeant; atque adeo
et ad testimonium dicendum, cum testimonii dicendi jus
generosa dignitas, uti in cap. Præceptum. 32. q. 5. habetur.

PRINCIPIUM XVII.

Obligatur quisque ad dicendum testimonium,
si Judicis legitimi exigat imperium.

Sensus.

Hoc est, Quodcumque Judex ab aliquo sibi Subdito ju-
re legitime petit, ut de crimine vel alio facto quopiam e-
rit, quod proprio sensu cognoverit, tenetur in conscientia
respondere. Censetur autem Judex legitime id petere, quan-
do suspiciamur iusta accusatio, infamia, vel denudatio crimi-
nis, semiplena probatio criminis, vel alia indicia ad Testes
examinandos sufficientia præcesserint, sicut ex communi do-
ctrina Lesius l. 1. c. 30. du. 7. & Laym. l. 3. tr. 6. c. 4. n. 8.

Authoritas.

Desumptum est ex S. Thoma 2. 2. q. 70. a. 1. & aliis apud
Laym. l. c. & colligitur ex tit. lib. 2. decret. de Testi-
monio cogendis.

Ratio.

Quia iusto Superioris præcepto parendum est; ergo cum
legitimi casu Judex legitime exigere testimonium suppo-
nitur, merito ei parendum dicitur, ita, ut, si nolit, etiam per
coercitum ad id cogi quis queat, quemadmodum Clarus & Fa-
vorus apud Laym. l. c. docent.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Etiam si quis ab Adversario esset jura-
to adstrictus, ne testimonium contra ipsum ferat, adhuc
cogitur ad id dicendum posse, uti ex cap. Pervenit. 4. de
Test. cog. & c. Constitutis. 1. de Test. colligitur.

Deducitur 2. Licet sint aliqui privilegiati, ne cogantur
testimonium dicendum, id tamen tunc tantum locum ha-
bet, si alii Testes haberi queant, ut ex communi docet Ho-
ndius.

Deducitur 3. Etiam si quis per se non obligetur ad testi-
monium ferendum, si sibi vel suis notabile damnum ex eo
immi-

immineat; hoc tamen non intelligi de atrocibus & reipublice
ex perniciosis criminibus, quæ aliter impediri non possunt
uti ex Navarr. Layman n. 9. docet.

PRINCIPIUM XVII.

Plus creditur duobus Testibus affirmantibus,
quàm mille negantibus.

Sensus.

Hoc est, quando duo Testes omni exceptione majores
firmant, se aliquid sensu proprio percepisse, tum, et si alii
solutè negent, se id scire, plus illis duobus, quàm omnibus
negantibus credendum est, modò assertio negativa non
loco & tempore coarctata, in tali enim casu, si sub sensum
dat, æquè neganti ac affirmanti creditur, ut Franc. Car.
tr. de Test. n. 9. apud P. Gobat accus. canon. c. 42. n. 10.
docet.

Authoritas.

Desumptum est ex Glossa in le: diem proferre. ff. de
bitr. & approbatur communiter ab Authoribus.

Ratio.

Quia cum illi, qui affirmant, positivum de facto Testi-
monium afferant; illi verò, qui absolutè & sine determina-
tione loci & temporis id negant, tantum asserant, sibi
constare de facto, idem faciunt, ac si dicerent, se testari non
posse, quòd commiserit, vel non commiserit crimen.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Si quis in certo loco à duobus Testibus
in crimine deprehensus sit, etiamsi alii omnes, qui in loco
lo præsentis non fuerunt, contrarium testentur, audiri
non debere, uti ex cit. Glossa colligitur.

Deducitur 2. Si Petrus crimen aliquod certo die commi-
serit, idque pro hoc tempore duo Testes testentur; alii vero
multi testentur, se alio die non vidisse eum hoc scelus com-
mittentem, etiam in tali casu plus affirmantibus, quàm
negantibus credendum esse, uti ex eadem Glossa colligitur.

Deducitur 3. Si duo affirmant, se Paulum certo loco
tempore peccantem vidisse, & decem alii testentur, se eum
non vidisse.